

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

ZAHRANIČNÍ AKTIVITY POSLANECKÉ SNĚMOVNY

Zahraniční politiku České republiky vytvářejí tři ústavní instituce – **vláda, prezident a Parlament**. Jejich pravomoci rámcově zakotvuje Ústava České republiky. Každá vláda si stanoví zahraničně-politické priority v programovém prohlášení, které pak naplňuje především prostřednictvím ministerstva zahraničních věcí. Prezident republiky zastupuje stát navenek, v součinnosti s vládou sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy a pověřuje nebo odvolává vedoucí českých diplomatických misí.

ZAHRANIČNĚ-POLITICKÉ FUNKCE POSLANECKÉ SNĚMOVNY

Poslanecká sněmovna vyjadřuje spolu se Senátem **souhlas s mezinárodními smlouvami**. V obou komorách je zapotřebí kvalifikované tří pětinové většiny k ratifikaci takové smlouvy, kterou se mají přenést některé pravomoci na mezinárodní organizaci nebo instituci. Souhlas k ratifikaci ostatních mezinárodních smluv se vyjadřuje prostou většinou hlasů přítomných poslanců.

Parlament dále rozhoduje v **oblastech mimořádné důležitosti, které jsou zároveň zahraničními aktivitami**. To se týká zejména vyhlášení válečného stavu a účasti České republiky v mezinárodních obranných systémech. Parlament také vyjadřuje souhlas s vysláním ozbrojených sil do zahraničí a s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky.

Obě komory Parlamentu mají právo být vládou pravidelně a předem informovány o **otázkách souvisejících se závazky vyplývajícími z členství v Evropské unii**.

Poslanecká sněmovna je (z vlastní iniciativy nebo na návrh vlády) oprávněna vyjadřovat formou usnesení **stanoviska k zásadním zahraničně-politickým záležitostem**. Tyto aktivity jsou nepravidelné, nicméně mimořádně důležité – příkladem je přijetí tzv. česko-německé deklarace v roce 1997.

Orgány Poslanecké sněmovny a její funkcionáři působí na poli **vzájemných kontaktů parlamentních sborů** (tzv. parlamentní diplomacie). Ty slouží k projednávání zásadních mezinárodně-politických záležitostí. Kromě dvoustranných vztahů jsou mimořádně důležité mnohostranné kontakty na poli meziparlamentních shromáždění.

Poslanecká sněmovna uskutečňuje mezinárodní aktivity zejména prostřednictvím předsedy a místopředsedů Sněmovny a dalších jejích orgánů. Významnou roli hraje **zahraniční výbor**, který je základním kontrolním orgánem vůči zahraničně-politickým aktivitám vlády a také **výbor pro obranu** v případech, kdy záležitost souvisí s obranou a bezpečností státu. Po vstupu České republiky do Evropské unie vznikl **výbor pro evropské záležitosti**. Tomu vláda předkládá návrhy aktů a dokumentů EU, jakož i personální nominace do orgánů Evropské unie.

ČLENSTVÍ V ORGÁNECH MEZINÁRODNÍCH ORGANIZACÍ

Česká republika je členem mnoha mezinárodních organizací a institucí, z nichž nejvýznamnější mají ve struktuře svých orgánů také zástupce parlamentů členských států. Své zastoupení zde Poslanecká sněmovna uskutečňuje prostřednictvím stálých delegací. V současné době Sněmovna zřídila stálé delegace do následujících mezinárodních organizací.

Meziparlamentní unie (IPU) je mezinárodní organizace, která od roku 1889 sdružuje představitele parlamentů suverénních států celého světa. Postupně se transformovala z organizace vytvořené pro jednotlivé členy parlamentu na organizaci národních parlamentů. V současné době spolupracuje v rámci této organizace 178 národních parlamentů a 13 asociovaných členů. Nejdůležitějším orgánem IPU je Meziparlamentní konference, která se schází dvakrát ročně. Sekretariát Meziparlamentní unie sídlí v Ženevě. Delegace České republiky je dvanáctičlenná (8 poslanců a 4 senátoři).

(Více informací na www.ipu.org)

Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) vznikla v roce 1949. Její činnost je založena na vytváření politických a vojenských struktur určených pro obranu společných hodnot. Nejvyšším politickým orgánem je Severoatlantická rada. Parlamentní shromáždění NATO (původně Severoatlantické shromáždění) bylo založeno v roce 1955 jako fórum pro zákonodárce z členských zemí NATO a má konzultativní charakter. Sídlí v Bruselu a v současné době má společně s přidruženými státy přibližně 269 členů z 30 členských zemí NATO. Zároveň má 15 dalších přidružených zemí. Delegace České republiky má 14 členů (za Poslaneckou sněmovnu 5 členů a 5 náhradníků, za Senát 2 členy a 2 náhradníky).

(Více informací na www.nato-pa.int)

Parlamentní shromáždění Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě bylo vytvořeno na základě Madridské deklarace v roce 1991. Jeho činnost se soustřeďuje na politické a bezpečnostní otázky, ekonomické otázky, humanitární otázky a lidská práva. Parlamentní shromáždění sídlí v Kodani a má 323 členů. Českou republiku zastupuje osmičlenná delegace (za Poslaneckou sněmovnu

4 členové a 1 náhradník, za Senát 1 člen a 1 náhradník).

(Více informací na <http://www.oscepa.org>)

Parlamentní shromáždění Rady Evropy bylo založeno v souladu se Statutem Rady Evropy, přijatým 5. května 1949 v Londýně. Rada Evropy je mezinárodní organizace zaměřená na dodržování lidských a občanských práv členskými státy. Její standardy v této oblasti a způsob prosazování jsou přísnější, než je tomu v případě celosvětové Organizace spojených národů. Sídlem Rady Evropy a jejích orgánů je Štrasburk. **Parlamentní shromáždění Rady Evropy** je složeno ze zástupců parlamentů všech členských států. V současné době má 321 členů ze 46 členských zemí a 6 pozorovatelských zemí. Českou republiku zastupuje 7 členů a 7 náhradníků (Poslanecká sněmovna 5 a Senát 2).

(Více informací na <http://assembly.coe.int>)

Středoevropská iniciativa vznikla v roce 1989 jako tzv. Kvadragonála (Rakousko, Itálie, Maďarsko a Jugoslávie). Ke spolupráci, jejímž cílem bylo napomoci demokratizačním procesům ve střední a východní Evropě, poté přistoupilo i Československo (1990). Středoevropská iniciativa je zaměřena především na exekutivní formu spolupráce. Později však vznikla i parlamentní dimenze. V současné době je tvořena 17 členskými zeměmi (Poslanecká sněmovna má 5 členů a 2 náhradníky, Senát má 3 členy a 1 náhradníka).

(Více informací na www.ceinet.org)

(Více informací o Stálých delegacích Poslanecké sněmovny naleznete na internetové adrese <http://www.psp.cz>)

SHRNUTÍ

- Zahraniční politiku České republiky utvářejí zejména tři ústavní orgány – prezident, vláda a Parlament
- Zahraničně-politické aktivity Poslanecké sněmovny spočívají ve vyjadřování souhlasu s mezinárodními smlouvami, vyhlášení válečného stavu a v parlamentní diplomacii
- Sněmovna hraje důležitou roli ve vztahu k EU, především v oblasti přijímání legislativy EU
- Sněmovna vysílá své zástupce do řady mezinárodních parlamentních organizací

